

Generations- skifte – **ny serie** i fem delar

Drygt en tredjedel av landets skogsägare har uppnått pensionsåldern. Många av dem planerar att överlåta sitt ägande till någon annan under den kommande femårsperioden.

Ett generationsskifte på en lantbruksfastighet innefattar stora kapital och stora känslor. Tillväxts nya serie handlar om just detta.

I första delen tar vi upp hur viktigt det är att definiera en målbild när man inleder ett generationsskifte.

TILLVÄXTS
NYA SERIE:

Del 1:
Målbild

Del 2:
Överlåtelse

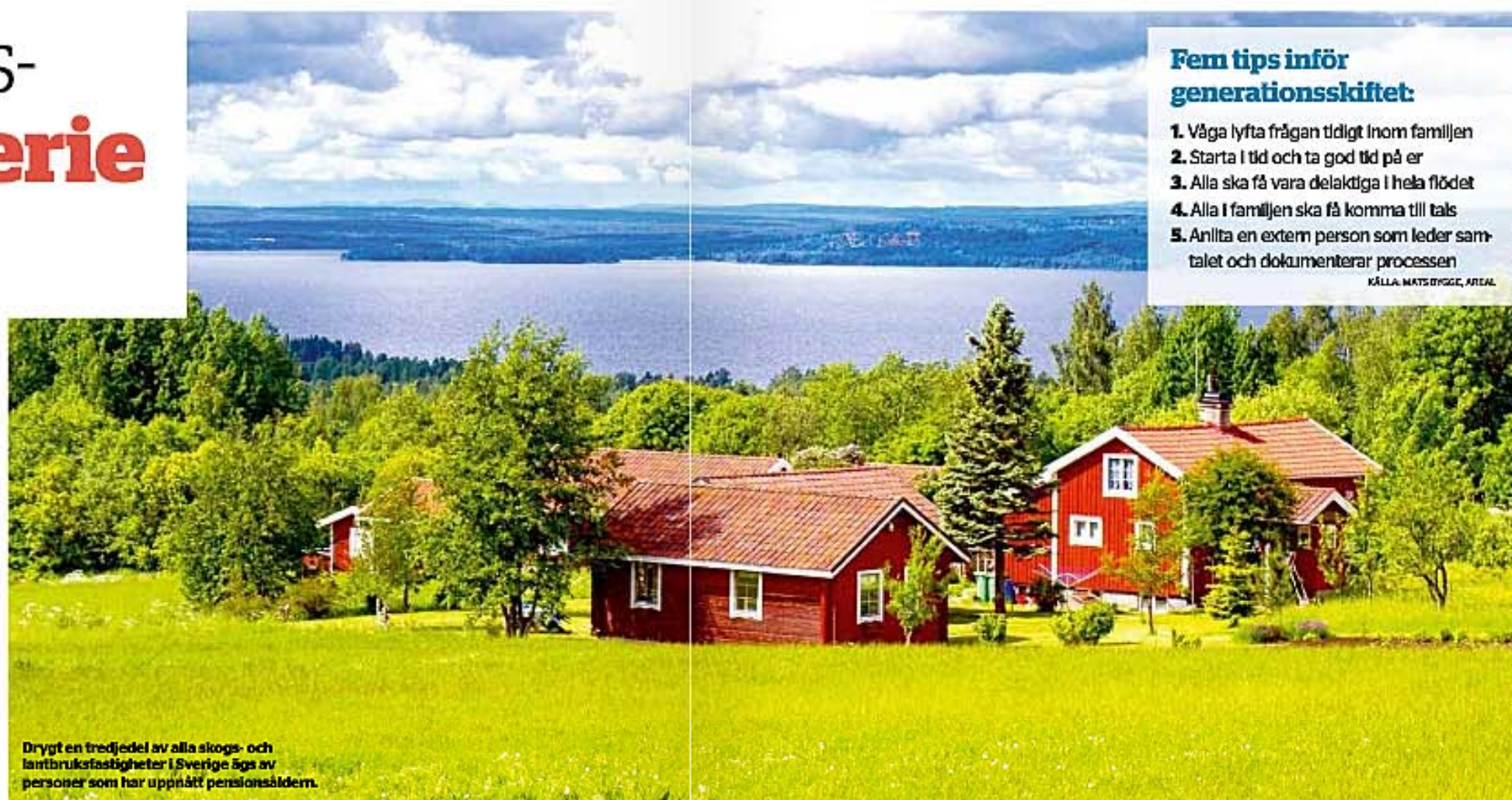
Del 3:
Försäljning

Del 4:
Skatter
& ekonomi

Del 5:
Livet efteråt

Drygt en tredjedel av alla skogs- och lantbruksfastigheter i Sverige ägs av personer som har uppnått pensionsåldern.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Fem tips inför generationsskiftet:

1. Våga lyfta frågan tidigt inom familjen
2. Starta i tid och ta god tid på er
3. Alla ska få vara delaktiga i hela flödet
4. Alla i familjen ska få komma till tals
5. Anlita en extern person som leder samtalet och dokumenterar processen

KÄLLA: MATS BYGGE, AREAL

– Det här mötet ska inte ske när man ändå träffas, vid midsommar, under älgjakten eller i samband med julfirandet. Det här mötet ska vara en egen programpunkt vid något väl valt tillfälle under året. Det är mycket lämpligt att också bjuda in en extern person som kan fungera som samtalsledare samt hjälpa till att ta fram alla nödvändiga handlingar, säger Mats Bygge, som ofta har just den rollen när han medverkar vid generationsskiften.

HAN BERÄTTAR ATT en inbjudan till ett familjeråd om gårdens framtid brukar sätta i gång massor av funderingar hos berörda familjemedlemmar.

– Det viktigaste med ett sådant här möte där alla träffas är att alla får möjlighet att presentera sina tankar och målbilder, säger Mats Bygge.

Ska ingifta familjemedlemmar vara med vid familjerådet?

– Handlar det om en skogsfastighet där ingen bor, det vill säga en ren kapitalplacering, så behöver inga ingifta blandas in, säger Mats Bygge.

Men han rekommenderar att man vid övertagandet av aktiva lantbruksfastigheter där någon eller några ska bo och vara verksamma inviger ingifta makar i ett tidigt skede.

– Jag brukar även rekommendera att den som är ingift får komma in som delägare, kanske inte till 50 procent, men om den ingifta inte får någonting av kakan är det inte så kul att gå där på gården och jobba dag ut och dag in. En fjärdedel av fastigheten, eller något liknande, kan vara bra att ge till sin partner. Då ökar engagemanget, det känns mer rättvist i det långa loppet och allting blir roligare för alla.

Mats Bygge tycker att man som fastighetsägare bör förbereda sig och sina anhöriga för ett generationsskifte allra senast när man är i 60-årsåldern.

– Har man passerat 70-årsstreck och ännu inte börjat samtala med familjen om det här så är det någonting som är fel. Då ringer starka varningsklockor, säger Mats Bygge. ■

Drömmen: att barnen tar över

Nio av tio drömmer om att något av barnen ska vilja ta över gården. Men hur ska det gå till och när ska det ske? Vad händer om inget av barnen vill ta över, måste gården säljas då? Frågan om hur målbilden ser ut är ofta den allra svåraste när det är dags för ett generationsskifte.

Text: **Marina Tell Eskildsen**

FÖRR I TIDEN var allting enklare. Äldste sonen skulle ta över gården. Så var det bara, punkt slut.

– Ekonomisk rättvisa var det inte tal om. Ingen pratade om det. Den befintliga arvslagstiftningen tillämpades ofta inte i praktiken, säger Mats Bygge på företaget Areal.

Han berättar att den äldste sonen

på gården mycket väl kunde ha andra drömmar, men ingen tog hänsyn till det. När äldste sonen gifte sig skulle föräldrarna lämna över gården.

Mats Bygge

Alla förväntade sig det.

– Så var det ända in på 1980-talet i

många bygger, säger Mats Bygge.

Nu för tiden är det betydligt mer komplicerat att – i tid – genomföra ett korrekt och lyckat generationsskifte där alla blir nöjda på en skogs- och lantbruksfastighet.

– Men det är ingen omöjlighet.

Mats Bygge har flera handfasta tips att komma med.

– Det viktigaste är att börja med att definiera en målbild.

Han menar att man som ägare av en lantbruksfastighet måste ha klart för sig vad man vill med sin skog och sin jord. Man måste också veta hur man vill leva sitt fortsatta liv när går-

den är överlämnad eller såld.

En annan viktig del vid ett generationsskifte är förstås också att definiera de målbilder som övriga berörda, det vill säga barnen, har.

– Ofta kan det vara så att föräldrarna har tänkt ut en lösning som de försöker pådyvla barnen. Det blir aldrig bra, säger Mats Bygge.

HANS REKOMMENDATION är att man bjuder in alla berörda till ett samtal, ett slags familjeråd, om gårdens framtid. På ett sådant möte får alla möjlighet att berätta om sina tankar, önskemål och framtidsdrömmar.

Areal

Areal bedriver fastighetsförmedling inom jord och skog. Företaget erbjuder rådgivning kring ekonomi, juridik och drift av skogs- och jordbruksfastigheter. Areal har ett 60-tal anställda och kontor från Simrishamn i söder till Luleå i norr.

KÄLLA: WWW.AREAL.SE